

השפעת מורשת שימושי קרקע ופעילות בעלי חיים על דפוס זמן- מרחבי של התחדשות אלונים ביער אודם

איתי אושינסקי ואבי בר מסדה

פעילות אדם נפוצה באגן הים תיכון מזה אלפי שנים והיא בעלת השפעה רבה על תצורת הנוף ועל החי והצומח. כיוון שלדפוס התחדשות יערות חשיבות אקולוגית גבוהה, הבנתם קריטית להחלטות בניהול שמורות טבע.

בשטח שמורת יער אודם קיים שוני בולט בכיסוי היער ובדפוס הצימוח בין האזור המערבי למזרחי. במחקר זה בדקתי האם מורשת שימושי הקרקע באזור המערבי גרמה לשינויים בדפוס הצימוח. לצורך כך, מדדתי את השפעת המצע (גלי אבנים ושטח פתוח) על קצב התפשטות של אלונים בוגרים, באופן הבא: 1. דיגום מרחבי למציאת אחוז כיסוי גלי האבנים ומציאת אחוז העצים הבוגרים הצומחים עליהם; 2. אפיון דינמיקת ההתחדשות של שני אזורי היער לאורך 70 שנה והשוואה בין אחוז הכיסוי המעוצה על גבי שני המצעים.

מצאתי כי, בניגוד לצפוי, בשני האזורים קיימים יותר עצים על מצע אבנים. בנוסף, תהליך ההתחדשות באזור המזרחי (סגור יחסית, <90% כיסוי) איטי יותר מזה של המערבי הפתוח יותר (68%). באזור המערבי אחוז הכיסוי על גלי האבנים גבוה יותר מאשר בשטח הפתוח, אולם מהירות ההתחדשות בשני המצעים זהה. כלומר, דפוס ההתפשטות של אלונים בוגרים אינו מושפע ממורשת שימושי הקרקע. מהשוואה לדפוס ההתחדשות ביער דומה מעברו השני של הגבול, אני צופה כי תוך כ-30 שנה אזור היער המערבי ייסגר, ויער אודם יהפוך להיות אחיד מבחינת הדפוס המרחבי של הצומח המעוצה.

איתי אושינסקי gshinskymail@gmail.com
ד"ר אבי בר מסדה barmassada@gmail.com